

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІКА ТА СУСПІЛЬСТВО

Електронне наукове фахове видання
Випуск 8

Мукачево
2017

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Стегней Маріанна Іванівна, доктор економічних наук, доцент, декан факультету економіки управління та інженерії Мукачівського державного університету.

Заступник головного редактора:

Іртищева Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Відповідальний секретар:

Лінтур Інна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів Мукачівського державного університету.

Члени редакційної колегії:

Щербан Тетяна Дмитрівна, доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, ректор Мукачівського державного університету.

Гоблик Володимир Васильович, доктор економічних наук, кандидат філософських наук, доцент, заслужений економіст України, перший проректор Мукачівського державного університету.

Реслер Марина Василівна, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування Мукачівського державного університету.

Нестерова Світлана Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів Мукачівського державного університету.

Agata Malak-Rawlikowska, dr inż., Wydział Nauk Ekonomicznych Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego (м. Варшава, Польща).

Клеменс Будзовский, Ph.D., професор економіки, канцлер Краковської академії імені Анджея Фрича Моджевського (м. Краків, Польща).

Стройко Тетяна Володимирівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та менеджменту освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського.

Лагодієнко Володимир Вікторович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі Одеської національної академії харчових технологій.

Шапошников Костянтин Сергійович, доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки та менеджменту Херсонського державного університету.

Язлюк Борис Олегович, доктор економічних наук, доцент, декан факультету аграрної економіки і менеджменту Тернопільського національного економічного університету.

Дейнеко Людмила Вікторівна, доктор економічних наук, професор, завідувач відділу промислової політики Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України.

Левковська Людмила Володимирівна, доктор економічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу економічних проблем водокористування Інституту економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України.

Мінакова Світлана Михайлівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри системного аналізу та логістики Одеського національного морського університету.

Войт Сергій Миколайович, доктор економічних наук, генеральний директор «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О.М. Макарова».

Паук Маріанна Іванівна, кандидат економічних наук, головний економіст бюджетного відділу фінансового управління Мукачівської РДА.

Vladimir Gozora, Dr.h.c. prof. trx.h.c. prof. Ing., PhD – директор інституту економіки та управління Вищої школи економіки та менеджменту в державному управлінні у Братиславі (м. Братислава, Словаччина).

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 9 березня 2016 року № 241

**Рекомендовано до поширення в мережі інтернет Вченою радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 15 від 23.02.2017 р.)**

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази
Index Copernicus (ICV 2015: 35.93)

Сайт видання: www.economyandsociety.in.ua

Defining financial potential

Ostapenko V.M.

PhD in Economics, Lecturer of Department of Financial Services
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

The scientific and methodological approaches to identify, measure the formation and using category «potential» are considered, their basic content characteristics are highlighted. Financial potential as a strategic resource for future development is separated based on the analysis approaches for functional areas. Author's definition of «financial potential» are Formed and its features are disclosed. The structure of financial potential in terms of resources formation is suggested.

Keywords: potential, financial potential, approaches, structure.

Остапенко В.М. ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Розглянуто науково-методологічні підходи щодо визначення, оцінки формування та використання категорії «потенціал», виділено їх основні змістові характеристики. На основі аналізу підходів за функціональною сферою відокремлено фінансовий потенціал як стратегічний ресурс майбутнього розвитку. Сформовано авторське визначення поняття «фінансовий потенціал» та розкрито його особливості. Запропоновано структуру фінансового потенціалу з точки зору формування ресурсів.

Ключові слова: потенціал, фінансовий потенціал, підходи, структура.

Остапенко В.Н. ОПРЕДЕЛЕНИЕ ФИНАНСОВОГО ПОТЕНЦИАЛА

Рассмотрены научно-методологические подходы к определению, оценке формирования и использования категории «потенциал», выделены их основные содержательные характеристики. На основе анализа подходов по функциональной сфере выделено финансовый потенциал как стратегический ресурс будущего развития. Сформировано авторское определение понятия «финансовый потенциал» и раскрыты его особенности. Предложена структура финансового потенциала с точки зрения формирования ресурсов.

Ключевые слова: потенциал, финансовый потенциал, подходы, структура.

Formulation of the problem generally. In modern circs, the most important strategic goal of ensuring macroeconomic balance and improving the competitiveness of Ukraine's economy in the global market is to reform the financial system. Deficit of the state budget, the presence of significant imbalances in the redistribution of financial resources between the different levels of budget and lack of financial self-sufficiency of communities indicate inefficiency financial policy of the state. At the same time growth of the economy of Ukraine, first of all, depends on the capacity development and efficient use of financial resources embodied in the financial potential.

Analysis of recent achievements and publications. Theoretical aspects of the formation and effective use of financial potential at different times studied many scientists, including: Alekseenko I.I. [1], Berezyuk Y.B. [2], Boronos V.G. [3], Veretennikova O.V. [4], Hnyr N.O. [5], Demchishak N.B. [6], Evdokimov F.I. [7] Ionenko K.V. [8], Krupka M.I. [9], Kucher G.V. [10-11], Portnoy A.V. [12], Prokopyshak V.B. [13] and others.

Selecting unsolved aspects of the problem. However, in economic theory and practice,

problems of formation and financial efficiency potential in Ukraine studied in insufficient, which necessitates deepening of scientific research to determine the nature of the concept of «potential». Analyzing the existing approaches to determine the financial potential, we note that all interpretation are one-sided and not clear about the nature of the financial potential and this proves the need for its refinement.

The purpose of study is determination of economic substance of financial potential through the prism its relationship with the basic concept of «potential».

Presenting of main material. The term «potential» in the etymological meaning derives from the Latin word «potentia» and means «hidden features» that in business practice through the work may become a reality [14, p. 5]. In the modern interpretation often use the terms «resource», «reserve», and potential defined as a set needed for the operation or development of various resources, mainly economic, directly related to the operation of production and accelerated technological progress» [5, p. 54]. Potential is also considered generic,

team characteristic of resources tied to place and time [8, p. 63].

Different economic encyclopedic dictionaries and reference books [1-15] in general terms explaining potential as available resources, tools, supplies, sources and their specific potential characteristics (opportunities), their potential is provided by targeted actions, or the set of all available means, opportunities, productive forces, which can be used in any industry.

By the explanatory dictionary [3, p. 902], the potential is a physical quantity that describes the force field at a given point, or electric charge, or a value that describes the amount of energy the body that is in a certain point of the force field (electric, magnetic, etc.). This interpretation of the concept of potential allows applying it to different fields and human activities.

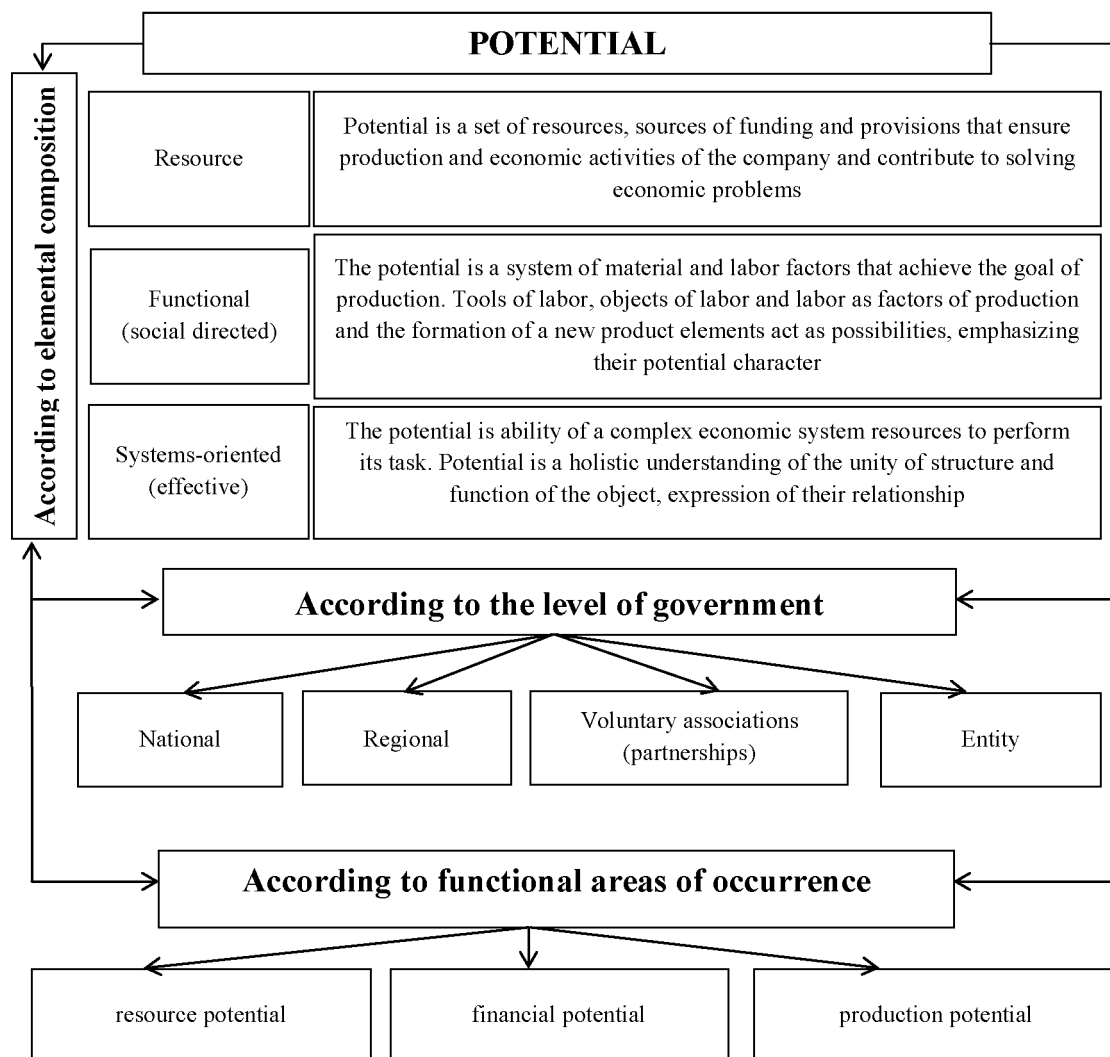
In the encyclopedia [15] potential is seen from three sides:

1) potential function that describes a broad class of physical force fields (electric, gravitational, etc.);

2) sources, opportunities, tools, that can used to solve any problems reaching a certain goal;

3) the opportunities of the individual, society and state in a certain area.

It should be noted that the term «potential» includes both a real fact and dimension of possibilities. Such definitions focus on the future results of the implementation of existing potential, the capacity of which can occur during follow-up. Such a broad interpretation of the content of the term «potential» allows you to use it in different contexts. The theoretical basis of potential as an economic concept formed in the mid-20th century. Scientific and methodological concept to define, assess the formation and use of this concept can be combined in different approaches. Description of theoretical approaches to understanding the essence of the concept of «potential» is been shown in fig. 1.

Fig. 1. Approaches to the concept of «potential» (compiled by the author based on [1-2, 4-14])

Research approaches [1-2,4-14] to the concept of «potential» shows that despite some sense differences in the definitions of different authors, the potential is taken as available tools, supplies, power, able to be mobilized, implementation plan; certain tasks; the possibility of the individual, society and state in a certain area. Potential is a basic element that combines goal, driving force and source development.

For the functional areas there are distinguished resources, industrial and financial potential, reflecting the appropriate stage of interaction resources. In turn, the development should identify the concept of «financial strength» because all of the other potentials are a set of capabilities focused on the use of resources, which indicates the presence of a static nature. To bring these resources in a dynamic state required driving force is financial potential. Financial strength is a dynamic concept, its main factor destabilizing

the environment is functioning, so the level of financial potential depends not only on the availability of resources, but the conditions of access.

There are different approaches to the concept of «financial potential» in terms of its formation and evaluation. Summarizing the existing approaches to determine the financial potential [1, 2, 4-6], we note that all interpretation are one-sided and does not give a clear idea of its nature, indicating a need for clarification of this (tab. 2).

Given all the advantages and disadvantages of each approach in financial potential is the sum of current and potential financial resources coming to the subjects of economic relations and make it possible to solve problems of economic development and the possibility of growth in the future.

The structure of financial potential should be viewed in horizontal and vertical section. The vertical structure involves the separation of the components of the financial potential as the

Table 2

Scientific approaches to the concept of «financial potential»

Approach	The interpretation and content of approach	Comments and disadvantages
<i>From the standpoint of the formation of financial potential</i>		
Resource approach	The approach is based on the methods of quantitative interpretation of the results and the financial involvement of hidden opportunities, that available reserves in terms of practice	The approach is based on the famous assessment of «the achieved level of» extrapolation methods and identifying trends in historical data, which does not always correspond to objective situations and has the effect of delay
Effective approach	Under this approach, the definition and measurement of financial potential is to identify the potential impact of the use of each individual resource, resources that necessary compared with each other, bringing them to an integrated view, establishing a rational combination of resources for the greatest possible effect for meeting the needs.	Approach based on potential performance parameters of resources, encountering a number of objective difficulties due, primarily, to the imperfection of analytical tools and evaluation of the practical application of the system of common performance criteria
<i>From the standpoint of the structural component of the financial potential</i>		
Resource approach	According approach financial strength is defined as the set of stocks, funds, resources	This interpretation significantly limits the display of the essential characteristics of economic concepts, since only the presence of a certain number of resources can not guarantee optimal results from their use
Institutional approach	Financial strength is considered as the relations arising on achieving the highest possible financial results under certain conditions.	The approach does not allow to fully reveal its essence, because the relations arising in the implementation of the financial potential, namely in the interaction of all elements of financial potential, but not form the basis of his
Evaluative approach	Financial potential is defined as a characteristic of the financial independence of economic relations, its financial stability and creditworthiness	Review financial potential made in terms of the result, not the sources of its formation, which does not fully reflect its perspective

potential of the whole economy (macro level); potential regional economic sectors (meso); potential of individual businesses, households (macro level). The horizontal structure of financial potential should include such elements as state financial resources; financial resources of businesses; financial resources of households; resources of financial and credit infrastructure; foreign financial resources. That financial strength is based on the existence of appropriate economic levels (based on this built vertical structure) and the specific parts of the financial system (horizontal structure respectively).

Let us consider briefly the horizontal structure of financial potential. State financial resources traditionally include the consolidated budget, trust funds, foundations of public enterprises, institutions, government credit and state insurance. Financial resources are divided into entities own, borrowed and borrowed funds of enterprises, institutions and organizations. Resources of the population, defining related to their income and accumulated savings and other funds received. Potential financial institutions are predominantly in the amount of authorized capital and borrowed and borrowed funds.

The study of the vertical structure of financial potential enabled to find out the key factors influencing its formation at different levels. At the

macroeconomic them should include the following: the economy and financial activity of its key actors; dynamics of main macroeconomic indicators, including GDP, national income and others; clarity and transparency of the legal framework and the law governing financial processes; targeted use of state mechanisms of influence using the tools of financial policy; State strategy while participating in the redistribution of financial resources through budgetary and other mechanisms; business activity of economic entities and households; formation and efficiency of financial and credit infrastructure; integration into the global financial system; political will and public interest in sustainable economic development; factor «financial culture», which depends on citizens understanding of financial processes and correct adoption of financial decisions, particularly in the event of crisis in economic life.

Conclusion. Studying of formation and using of financial potential will combine and optimize various sources and forms of financing, identify the most influential participants in the financing and analyze their situation, to separate the opportunities and prospects of participation in the financial security of the state. Analysis of the nature, structure and key features of financial potential will enable direct features of such a partnership to achieve maximum results.

REFERENCES:

1. Алексєєнко І. І. Визначення фінансового потенціалу адміністративно-територіальної одиниці: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / І. І. Алексєєнко; ХНЕУ. – Х., 2013. – 23 с.
2. Березюк Ю. Б. До питання сутності економічної категорії потенціалу / Ю. Б. Березюк // Економіка АПК. – 2011. – № 1 – С. 73–77.
3. Боронос В. Г. Методологічні засади управління фінансовим потенціалом території: монографія / В. Г. Боронос. – Суми: Сумський державний університет. – 2011. – 310 с.
4. Веретенникова О. В. Сутнісні ознаки економічної категорії «фінансовий потенціал» / О. В. Веретенникова, А. В. Бондаренко // Торгівля і ринок України. – 2011. – Вип. 32. – С. 347–355.
5. Гнип Н. О. Планування фінансового потенціалу суб'єктів реального сектору економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: 08. 00. 08 / Н. О. Гнип; ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми, 2012. – 24 с.
6. Демчишак Н. Б. Концептуалізація фінансового потенціалу в економіці держави / Н. Б. Демчишак, І. Ю. Горобець // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.10. – С. 195–204.
7. Євдокимов Ф. І. Дослідження категорії «економічний потенціал» промислового підприємства / Ф. І. Євдокимов, О. В. Мізіна // Наукові праці ДонНТУ. Серія: Економічна. – Вип. 75. – 2004. – С. 54–59.
8. Іоненко К. В. Формування та оцінка фінансового потенціалу регіону: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / К. В. Іоненко. – К., 2007. – 24 с.
9. Крупка М. І. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України: монографія / М. І. Крупка, Д. В. Демчишак, М. І. Кульчицький. – Л.: ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. – 404 с.
10. Кучер Г. В. Фінансовий потенціал розвитку: теоретичний аспект / Г. В. Кучер // Вісник КНТЕУ. – 2014. – № 4. – С. 92–105.
11. Кучер Г. В. Фінансовий потенціал як економічна категорія / Г. В. Кучер // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 9. – С. 49–52.
12. Портна О. В. Фінансовий потенціал України: проблеми та перспективи / О. В. Портна // Проблеми економіки. – 2012. – № 4. – С. 205–208.

13. Прокопишак В. Б. Формування фінансового потенціалу сільськогосподарських виробничих структур: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / В. Б. Прокопишак. – Львів, 2013. – 20 с.
14. Большой энциклопедический словарь: В 2-х т. / За ред. А. М. Прохорова. – Т. 2. – М.: Сов. энциклопедия, 1991. – 261 с.
15. Энциклопедический словарь / под ред. К. К. Арсеньева. – Спб. – 1988. – 302 с.

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ,
СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Аграмакова Н.В. Теоретичні засади формування соціально-трудової сфери підприємства	510
Гірман А.П. Соціальна відповідальність в системі регулювання соціально-трудоких відносин	518
Головко О.М., Чорій М.В. Складові сучасних підходів до охорони праці, техніки безпеки, естетики й ергономіки устаткування в закладах ресторанного господарства	524
Дериховська В.І. Аналіз проблеми молодіжного безробіття	532
Лисак В.Ю. Проблеми зайнятості населення регіону	537
Литвин О.Ю. Проект закону України «Про орендне житло»: пропозиції та поправки.	543
Лугова В.М. Науковий потенціал ВНЗ України та результативність його використання.	547

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Антоненко В.М., Катранжи Л.Л. Сутність та перспективи впровадження портфельного (матричного) стратегічного планування діяльності комерційних банків України.	556
Гернего Ю.О. Ендавмент фінансування освітньої складової інноваційної економіки в Україні.	563
Grischuk N.V. Role of the state financial control in the provision of financial security of the state.	568
Дехтяр Н.А., Дейнека О.В., Черноус Т.М. Управління оборотними активами підприємства	572
Дропа Я.Б. Проблеми та особливості формування кредитних ресурсів держави в умовах глобалізації.	579
Дуб А.Р. Зворотна іпотека – фінансовий інструмент для осіб пенсійного віку: перспективи запровадження в Україні*.	587
Заболотна Н.Г. Структурні диспропорції в зовнішній торгівлі України та шляхи їх подолання.	594
Коваленко В.В., Терзі А.Д. Стрес-тестування в системі управління прибутком банків.	599
Марчук Т.С. Попередній аналіз кредитної заявки на відповідність кредитній політиці комерційного банку.	606
Мацедонська Н.В., Клівіденко Л.М. Децентралізація в Україні та основні шляхи її впровадження в сучасних умовах	613
Метлушко О.В. Специфіка корпоративного управління в банках.	619
Найденко О.Є. Проблеми екологічного оподаткування та шляхи їх вирішення.	627
Овчинніков А.В. Місцеве оподаткування в Україні: еволюція та перспективи його розвитку.	634
Ostapenko V.M. Defining financial potential.	640
Остапенко В.М., Купчіна О.В. Типологізація банків України за рівнем ризикованості кредитної діяльності.	645
Пітюлич М.М. Бюджетна політика стимулювання розвитку гірських територій в умовах децентралізації.	652